

našega učiteljstva ne moremo zbrati pod eno streho, kamoli učiteljstvo vseh kontinentov. Zato mislim, da bodo te ideje ostale samo ideje in nikoli dejanja, ki bi rodila plodove.

H koncu se popolnoma solidarujem z g. A. Fakinom, ki pravi, da moramo misliti na to, kako naj se združimo vsi

prosvetni delavci, od najnižje do najvišje organizirane šole v eno močno stanovsko organizacijo.

Na to delo se moramo podati, a misel na mednarodno učiteljsko organizacijo moramo popolnoma opustiti vsaj za enkrat če ne za vedno.

Molislav Rudež.

Poziv vsem okrajnim učiteljskim društvom!

Po sklepu seje ožjega sosveta z dne 8. maja 1926 se vrši letošnja pokrajinska skupščina v zmislu čl. 18. pravil UJU, dne 17. in 18. julija v Celju. Pozivamo okrajna društva in posameznike, da prijavijo teme in referente, ki bodo poročali na skupščini.

Naslove z navedbo referentov je poslati najkasneje do 31. maja t. l. poverjeništvu. Prijave referata pošljejo lahko tudi posamezni člani direktno poverjeništvu.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

Anton Gnus,
poverjenik.

Josip Lapajne,
tajnik.

MIRKO VAUDA:

Proučimo vprašanja podeželskega šolstva in učiteljstva.

(Dalje.)

Od pov. UJU Ljubljana (kulturno-pedagoškega odseka) pričakujemo, da razmotriva o proučevalni akciji glede podeželskega šolstva in učiteljstva, da isto morda v svojem delokrogu organizira, da se sprejme morda že v vzpored letošnje pokrajinske skupščine kak referat o tej temi, da morda sestavi kako vprašalno polo, ki bi mnogo doprinesla k raziasnitvi in poglobitvi tega problema.

Pri proučevanju tega predmeta se nam razkriva obširno delovno polje, zato si bo treba mnogo teh vprašanih detailirati. Poglavitna poglavja bi n. pr. bila: Posebnost podeželskega otroka, učinkovanje splošne pedagoške na delo podeželske šole, posebni pogoji podeželsko-šolskega dela, podeželski učitelji z ozirom na svojo predizobrazbo in nadaljnjo izobrazbo, z ozirom na svoje gospodarske in pravne potrebe, posamezni učni predmeti na podeželski šoli itd. V glavnem bi ta poglavja razdelili n. pr. v tri skupine: 1. zunanji, 2. notranji ustroj podeželske šole, 3. podeželsko učiteljstvo. Kot posebno nujna poglavja bi bilo treba obravnavati: delovni princip

in celokupni pouk na podeželski šoli — učila in učna sredstva — rakotvorni pouk na podeželski šoli — posebnosti podeželsko-šolske metodike — število, razdelitev in načrt učnih ur, telesna vzgoja, učne ure za podeželske šole itd.

Da čimprej udeistvimo to velikopotezno proučevalno akcijo, oziroma ji postavimo vsaj temeljni kamen, prosim, da glasujete za sledeče predloge:

1. Pov. UJU kulturno-pedagoškemu odseku v Ljubljani: Pretežno število naših osnovnih šol tvorijo podeželske osnovne šole, pretežno število našega učiteljstva je podeželsko učiteljstvo. Te šole in to učiteljstvo pa ima mnogo zahtev in težkoč, ki se razlikujejo od onih v mestih in sploh večjih krajih. Podeželskemu šolstvu in učiteljstvu bo torej treba obrabati mnogo več pozornosti kot dosedaj. Zato predlagamo, da pov. UJU v Ljubljani v svojem območju organizira toli važno in ravno za našo izrazito agrarno državo toli potrebno akcijo proučevanja vprašani podeželskega šolstva in učiteljstva. Organizacija te proučevalne akcije bi n. pr. obsegala sledeče točke:

Svetovni mednarodni pomožni jezik Esperanto.

V 16. številki »Učit. Tov.« se g. J. Kovačič obregava ob Esperanto ter povzdiguje v deveta nebesa s pavovim perjem okrašeno imitacijo Esperanta — Ido.

Nimam namena povzdiguovati Esperanto, Esperanto je danes tako močan, da mu članek g. Kovačiča niti najmanj ne škoduje, pač na mu dela le dragoce-

no propagando. Kako smešna trditev: »Esno se nerazvit otrok in se tudi izraža do otroško! Vse kaj drugega je in Ido ali popravljeni — Esperanto... Kaj pa je Ido? Sami priznate: popravljeni Esperanto. Kako pa je popravljen? Naj mi bo dovoljeno navesti par deinstev naj činiejo čitatelji »Učit. Tov.« oba zvana, potem pa naj sami presodijo vso stvar.

LISTEK.

VACLAV DRŽAJ:

Cankar in mi.

(Dalje.)

Da imeli smo tudi »Vrhu gore hrast«, a kakova je bila njega cena nekda, kakova je danes?

Čemu, odkod vsa ta imena? Kje je našel Cankar vso to golazen? V naših vrstah jo je nabral. Čestokrat je premeril tužno dolino šentflorjansko in opazoval vso gnusobo. In hudo mu je bilo v srcu. To hudo je rodilo »Hlapce«. In podaril jih je nam ne da bi se morda norčeval iz nas, ne! Samo zato nam jih je posvetil, da vidimo, kakšni smo, da se iz njih učimo, kakovi naj bodemo kako delati, da postanemo drugi.

Drugačne nas je hotel. In do pravici. Kako boš vzgajal, kaj boš vzgojil, če si v svoji duši slab, če si brez lastne volje, če se zanemariš ko prestopiš prag učiteljskega, ki ti mi dalo več kot poznanje: »Če bi moral ždeti še par let med tistimi stenami, na bi vedel, da so oblikovali iz zdravo rojenega bitja ne-

stvor, ki bo narod zavaial, ga upropastil.« — Ali pa še tega spoznanja ne.

Še dalje je šel Cankar. Pravico do vzgajanja nam je odrekal zakaj zemlja, ki ga je živela, katero je ljubil nad vse, je bila za njega mrtvašnica, ki so jo zdali tuje rodci, narod pa, ki je bival v tej mrtvašnici, kateremu je posvetil vse sile do svoje smrti, je bil zani mrtvec, čigar smrti je bil kriv največ tisti, ki ga je »vzgajal« — torej mi... — Prav za to nam je odrekal pravico do vzgoje.

»Hlapci« so rodili v vrstah učiteljstva do Cankarja velik odpor. Po oštarijah se je kričalo: »Dal bi mu zausnico za ta nauk, če bi ga srečal — pisanca.«

Bolela nas je beseda hlapec!

Nič ni pomagalo, če si v zagovor Cankarja imenoval njegovega »Kačurja«. Molčati si moral, zakaj ljudje ljubijo neresnico bolj od resnice ker narod čeni krinko bolj od poštenega, veselega obraza.

Vsaka rana se zaceli. Časa je treba. Tudi spoznanje pride prej ali slej. In tako smo prišli tudi mi končno do spoznanja.

Bilo je v zadnjih dneh poginule Avstrije, tik pred onimi dnevi — dnevi

V drugi polovici preteklega stoletja se je vršilo pravo tekmovalstvo za ustvaritev nekega mednarodnega pomožnega jezika. Zgodovina nam priča preko 100 takih več ali manj uspešnih poizkusov. Najbolj so se obnesli: Romanal, Volapük, Ro-ro, Europal, Mendial, Latno sino flexione, Novi latin itd. Vse te in slšne pojave pa je popolnoma nadkrilil geniialni od vsega sveta priznani umotvor Esperanto. Ustvarjen je po dr. Ludoviku Lazarju Zamenhofu, rodom Poliaku, roj. v Bjelostoku leta 1859, sinu navadnega na deželo obsojenega učitelja. Jasno, da je Slovan vdihnil svojemu delu, kateremu je posvetil vse svoje življenje, tudi slovansko dušo, Esperanto ima 28 črk. Postavil je strešice na c, s, g, h, i, ki se izgovarjajo potem č, š, dž, h in ž. Slovnicca obsega 16 pravil ter ne pozna nika-ke izjeme. Kakor sklanjaš en samostalnik, tako sklanjaš vse ostale, kakor en pridevnik, kakor en glagol, tako vse ostalo.

Zamenhofov pokret z namenom združiti vse ljudi v veliko družino s pomočjo enostavnega in lahkega jezika, si je takoj v začetku (leta 1887.) pridobil preko 300.000 somišljenikov.

Med tem pa so nevoščljivci vedno glasneje zahtevali popravo Esperanta, zahtevali so naj se uvede mesto č, ch, š, sh, češ da si težko nabavi vsaka tiskarna potrebne — nove črke!!! Zahtevali so tudi uvedbo latinskih črk: v, x, q ter germ w. Jasno je da je dr. Zamenhof vse slšne predloge odklonil. Ni res, da so založniki esperantskih knjig vplivali na Zamenhafa, da naj ne izpreminja Esperanta. Na idealista kot je bil dr. Zamenhof, ki je žrtvoval za idejo ne samo »par let dela« temveč vse svoje življenje in premoženje ter je umrl leta 1916, vsled strašne svetovne morije popolnoma srt — s težko srčno napako, pač niso mogli vplivati ljudje iskajoči v pokretu svoj dobicek.

Leta 1907 v jeseni se je vršil v Parizu kongres »Delegacije za uvedbo enega mednarodnega jezika«. V 19 sejah, trajajočih po 3 ure je kongres v princ-

Iz seje ožjega sosveta eksekutive in Pov. UJU Ljubljana.

IZ SEJE OŽJEGA SOSVETA UJU — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA DNE 8. MAJA 1926.

Vsem okrajnim učiteljskim društvom in članstvu javljam sledeče sklepe:

1. Pokrajinska skupščina se vrši v Celju 17. in 18. julija 1926. Dnevni red objavimo posebej.

2. Delegati onih društev ki niso poravnala članarine za prvo polletje do 30. junija t. l. nimajo pravice glasovati na skupščini. (Čl. 29., točka 4. pravil UJU)

3. Legitimacije delegatom za pokrajinsko skupščino razpošlje poverjeništvu takoj po 1. juliju predsednikom okrajnih učiteljskih društev. Brez legitimacije se nobeden delegat ne bo pripustil k volitvi. Društva naj takoj prijavijo delegate in namestnike poverjeništvu.

4. Sklepanje o ponovni reviziji poverjeništvu in listov se preloži do prihodnje seje, ko poda blagajnik ožjemu sosvetu pismeno poročilo kot komentar o računih in bilanci k revizijskemu zapisniku. To se mora zgoditi do 1. junija 1926 Poročilo razpošljemo nato članom

du priznal Esperanto za edini najboljši mednarodni pomožni jezik. Zonet pa so bili stavljani predlogi, naj se v Esperantu korigirajo črke ter uvede neoblativni akuzativ ter potlačijo sklanja adjektiva, češ Čehom je lahko to rabiti, nam (Romanom in Anglosasom) pa je izredno težko. Jasno, da zopet ni niti esp. jez. jezikovni odbor niti dr. Zamenhof privolil v kako izpremembo v tem smislu. Tedaj so nasprotniki slovanstva predložili kongresu popravljeni Esperanto, ki ga je kongres sprejel, povdariam Esperanto, kaiti Ido je dobil ime šele leta 1909., torej dve leti po tem kongresu.

Novotarija pa je naletela na največji odpor ravno pri narodih, katerih zastopniki so zahtevali popravljeni Esperanto. Bliskovito se je širil Esperanto po celem svetu. Esperantistov se čeni danes na preko 50 milijonov, 10 največjih radio oddajnih postaj oddaja stalno esp. kurze. Tudi po otroško se izraža Esperanto, kaiti govore ga tisoč otrok, si dopisujejo s šolarji drugih naci in držav itd. V Sloveniji imamo izvrstne esperantske klube in društva tako v Mariboru Ljubljani, Celju, Logatcu, Vrhniki, Rakeku, Jesenicah, Selcah nad Škofjo Loko, Preznačlino ie, da je ustanovitelj esp. kluba v Logatcu znal najprej Ido, toda takoj ko se je naučil Esperanto ter imel priliko spoznati interno sveto idejo Esperanta, je postal naš najboljši esperantist!!!

Kljub svojim 50 milijonom somišljenikov stoji Esperanto pred pohodom, mlad, prožen, zdrav, da zavzame popolnoma celi svet do zadnje vrske vasice. Jaz pa sem ponosen da sem mogel izgovoriti za Esperanto par besed ter klicem:

Živela večna ideja Esperanto! Naj se ta tisoč slovenskih esperantistov po dvajsetori! Naročite tudi Vi popolno esperantsko slovnico skupno s čl. tanko in besednjakom!

Ni ne timas, ni estas pretai nor batalo!

Otmav Avsec, tajnik esperantskega kluba v Ljubljani.

ožjega sosveta, da ga prouče in ponovno sklepa o njem na seji, ki se vrši 12. junija 1926.

5. Urediti in izpopolniti so se posamezni odseki poverjeništvu.

6. Slomškova zveza želi z našim poverjeništvom stikov v svrhu ustanovitve samo stanovske organizacije. Sklene se soglasno prepustiti zadevo bodočemu ožjemu sosvetu, ki bo podal lahko definitivne odločbe.

7. Pozivu »Zveze duševnih delavcev« v Ljubljani se odzovemo.

8. Izvršni odbor UJU v Beogradu obvestimo brzojavno, da ni prejel 17 uradnikov prosvetnega oddelka v Ljubljani in Mariboru prvega maja svoje plače, s prošnjo za takojšnje intervencijo na merodajnih mestih. Posreduje naj tudi, da se sreskim šolskim nadzornikom ponovno priznaio doklade in potni navšal.

9. Preko Izvršnega odbora UJU v Beogradu pošliemo vlogo na ministrstvo prosvete, naj ukine odredbo prosvetnih inšpektorjev, ljubljanske in mariborske oblasti ki omejuje sreskim šolskim nad-

sledil gromovit aplavz. Iz predsedstva je hvala Bogu, že preje bila izneta vlsoka pesem: »Cenjeni tovariši! Cenjene tovarišice! Razidimo se, ker protestno zborovanje ni dovoljeno.«

In nato?

Na to — vse tiho je bilo.

In za to tišino?

Tišini je sledil prevrat in postali smo čez noč Jugosloveni: iz vernih Avstrijcev, verni Jugosloveni! Ponreje smo z vso vnmemo vzgajali Avstrijce, danes pa z isto vnmemo Jugoslovene.

Marsikdo bo dejal: »Sem jaz, si ti, smo vsi.« Več ali manj — da!

Pa so bili tudi taki, ki so bili redkobesedni za poveljanie gnusobe, ki so le malomarno govorili o sliki in kazali sliki »Cesar moli«. In so bili tudi taki, ki so učencem, ko so govorili o Masaryku — na opombo učenca: »Gospod učitelj, lani ste pa hvalili in noveličavali cesarja Karla« — odgovorili s solzami v očeh: »Učenci, takrat sem lažal.«

In kako je danes — danes do sedmih letih?

(Dalje prihodnjč.)

»revolucije« kot imenujemo mi prehodno dobo; Avstrija — praznata — Jugoslavija. V »Mestnem domu« se je zbralo kranjsko in štajersko učiteljstvo, z namenom da javno izrazi svoje zahteve. Tudi naš veliki učitelj, pokojni Ivan Cankar je prihitel med nas. Dasi že močno bolan, je hotel še govoriti. Pričakoval sem, da ga voditelji naroda izterajo iz dvorane (vsaj tisti, ki so kričali po oštarijah), in se tako maščujejo za vortret, ki ga je izdelal brez njihovega naročila. Pa se ni zgodilo. Molčalo je vse, s povešeno glavo so stali ko se spregovoril:

»Odpriate vrata, odpriate okna in zakličite im, vašim gospodarjem, zakričite, da vas sliši Dunaj: Hlapci smo, dajte nam vsaj toliko, kolikor gre hlapcu!«
»In ve, matere: Povejte jim, da vaše izkušene prsi ne morejo več doiti dece: da moj narod umira, to jim povejte!«
»Kruha zahtevajte — kruha vam naj dadó!«

In kot običajno — tako visoko smo se res povzpeli: niezgovim besedam je

zornikom stanovske pravice pri okrajnih učiteljskih društvih.

10. Na otoku Rabu je zidala mestna občina Dunaj leta 1914, okrevališče za svoje uradnike. To v srovnem stanju dovršeno poslopje je sedaj na prodaj. Primerno bi bilo za penzionat. Glavni odbor UJU v Beogradu naj prepereči prodajo potom beograjskega poslanika na

Splošne vesti.

— **Uradništvo in nadzorniki pri prosvetnih oddelkih v Mariboru in Ljubliani brez plač.** Zaradi novega budžeta, s katerim so predvideni le krediti za uradništvo prosvetnih direktij ni prešlo uradništvo prosvetnih oddelkov v Mariboru in deloma v Ljubliani ta mesec svojih plač. Poverništvo UJU — Ljubliana je brzojavno obvestilo predsedstvo UJU v Beogradu o tem in je zahtevalo, da predsedstvo UJU intervenira v tej zadevi pri ministrstvu.

— **Okrajni šolski nadzorniki brez doklad in potni pavšalov.** Z novim budžetom so ukiniene sreskim šolskim nadzornikom doklade in potni pavšal, ki je bil že dosega itak premahen. Večina sreskih šolskih nadzornikov že sedaj ni mogla izhajati in je bila oškodovana na svojih prejemkih zaradi nadzorniškega položaja. Poverništvo UJU Ljubliana se je brzojavno obrnilo na Glavni Odbor UJU v Beogradu, da predsedstvo UJU intervenira pri ministrstvu prosvete v tej zadevi.

— **Pokrajnska skupščina UIU — poverništvo Ljubliana** se vrši letos 17. in 18. julija v Cefju. Javite pravočasno delegate! Plačate članarino za I. polletje točno do 30. junija 1926, da bodo imeli Vaši delegati glasovalno pravico na skupščini. Pošlite čimprej izpolnieno letno poročilo, da bomo mogli sestaviti natančen pregled in bilanco našega delovanja!

— **Himen.** Poročil se je tov. Gustav Binder s tovarišico Milko Fajfarjevo. Bilo srečno!

— **Društvo slovenskih učitelice** bo priredilo tudi letos v mesecu juliju gospodinski tečaj (kuhanje in šivanje). Priglasje sprejema »Društvo slovenskih učitelice« v teku tega meseca. Natančnejši podatki o tečaju bodo še objavljene. Po možnosti bo društvo priredilo v počitnicah tudi hizijski tečaj.

— **Prepozno vrnjeni plačilni listi.** Veliki župan mariborske oblasti je poslal šolskim upraviteljem nalog glede pravočasne vrnitve plačilnih listov ker se je računovodstvo deleg. min. financ tozadevno pritožilo. Težko je misliti, da bi nekatera šol. upr. vsled nemarnosti prekarila predpisani rok, ker je manipulacija s plačilnimi listinami res prav malenkostna. Za marec, april je na prav lahko umljivo da so bili oddani plačilni listi prekasno, kajti velkonočne počitnice so padle letos na čas od 31. marca do 7. aprila in so pač mnogi šolski upravitelji čakali na vrnitev učitelstva. Če pripomnimo, da nimajo nekatere šole redne dnevne poštne zveze je pač mogoče, da so dospeli plač. listi po roku osmih dni, kar se mora tudi upoštevati.

— **Razpis učnih mest** Za Dob. Kamniški srez se je pomotoma razpisalo mesto za šolskega upravitelja glasiti se pa ima eno mesto za učitelja.

— **Pevski tečaj Z. K. D.** se vrši pod vodstvom strokovnjakov in skladateljev v dneh 4. do 6. junija. Predavanja se vršijo predpoldne in popoldne, in sicer iz sledečih nanos: teorija, harmonija, fiziologija-fonetika, izobrazba glasu ter zgodovina glasbe. Prosvetni oddelk velikega župana ljublianske oblasti je dovolil z odlokom P. br. 2754 z dne 31. marca t. l. učitelstvu, ki se udeležijo tečaja dvodnevni dopust. Učitelji udeležniki se morajo prijaviti pri okrajnih društvih, ki so vključena v Z. K. D. Podrobnosti so razvidne iz okrožnice »Zveze kulturnih društev« poslano vsem društvom članom Z. K. D.

— **Poljoprivredni Glasnik**, ilustrirani gospodarski časopis Novi Sad, izda 1. junija t. l. veliko svečano številko, posvečeno poljedelstvu in gospodarskemu stanju Slovenije. Cili tega zvezka je propaganda napredno kulturnega dela Slovencev na gospodarskem polju. Naročila za omenjeno številko se pošiljajo na: Uredništvo »Poljoprivrednog Glasnika«, Novi Sad, Cesta 20 Din.

— **Usposobljenostni izpiti** na državnem moškem učiteljskem v Ljubliani so se vršili v času od 30. aprila do 8. maja pod predsedstvom g. ravnatelja A. Doklerja. K izpitu je prišlo 18 kandidatov in 35

Dunaju ter skuša kupiti poslopje za učitelstvo.

11. **Ona okrajna učiteljska društva**, ki še niso poslala predlogov o izpremembi pravil, naj to store gotovo do 1. junija 1926.

12. Rešile so se nekatere osebne zadeve.

kandidatini. Usposobljeni so bili: A. za osnovne šole: Bitenc Ivan, Clemente Avgust, Erzenjak Franjo, Hartman Ivan, Hrast Oskar, Junc Leopold, Kraker Ladislav, Krvinč Josip, Lapanje Janko, Medic Avgust, Pavlič Ivo, Tratnik Martin, Vončina Drago, Zaiec Adolf, Železnik Franc, Žvan Andrej — Bohte Stana, Bratkovič-Smerdeli Marija, Bulovec Marija, Butara-Schiller Melita, Čerin Bogumila, Demšar Mira, Grum Ludmila, Horvat Lea, Höhnigsmann-Breznik Zožija, Ivanc Vida, Keber Silva, Kiferle Ana, Kogoj Ana, Kokalj Marijana, Kraševac Dana, Kulovic Viktorija, Mozetič Jelica, Novak Cecilija, Pirjevec-Nagode Marija, Pivk Ottilija, Rojnik Elizabeta, Rugelj Zora, Slapšak Ana, Stopar-Novak Štefanija, Stroj Marija (z odklo), Ulčar Antonija, Urbinc Ana in Weble Adela. — B. Dopolnilni izpit sta napravili Dolenc Ivana in Sancin-Bunc Mara. — C. Specialni izpit iz francoščine je napravila Miklavčič Ema, iz srbohrvaščine pa Šiskovič Milena. 4 kandidati(inje) so med izpitom odstopili, ena kandidatinja je bila reprobirana.

— **Naročnikom »Zvončka«.** Zadnje številko letošnega letnika nameravamo izdati že prve dni junija. To iz razloga, da nam bo mogoče obračunati in izterjati dolžno naročnino lista še pred zaključkom šolskega leta. **Zato prosimo vse naročnike naj nam javijo število naročnikov za 9. in 10. številko ob enem in sicer zanesljivo do 20. t. m.**

Dolžniki, ki smo jim ustavili list, naj naročnino poravnajo pravočasno da jim bo mogoče s to številko zopet list dostaviti. Ne pozabljajte, da sklenamo letnik »Zvončka« z junijem in ne z decembrom.

— **Stare dolžnike »Zvončka«**, ki smo jih že dvakrat terjali po našem pravnem zastopniku, opozarjamo tem potom zadnjikrat naj poravnajo svoj dolg zanesljivo do 2. junija, sicer bomo objavili njih imena na delegacijskem zborovanju.

— **Nerazprodane številke »Zvončka«** nam zanesljivo vrnite tekom tega meseca, da Vam jih bomo pri obračunu upoštevali.

— **Poziv!** Prosim dotičnega, ki sem mu nemudoma načrt šolskega odra da mi ga posododi vrne. — Ob enem prosim upravitelje 17 šol, ki mi še niso poravnali izric »Oporoka« in »Gospod in sv. Peter«, da dotične zneske upošlejo oziroma jvre vrnejo. Hkrati opozarjam tovariše, da je »Oporoka« primerna za prireditve na Vidov dan. — **Oskar Žolnar**, Maribor, Wilsonova ul. 23.

— **Popravek v »Razpisu stalnih učnih mest na osnovnih šolah mariborske oblasti**, ki je v »Ur. l.« št. 38/1925, se razveljavlja v srezu slovenizraškem pod toč. d) na strani 241 objavljeni razpis enega učnega mesta za učitelja na šestrazredni osnovni šoli z eno vzporrednico v Velenju.

— **Ferijalno Uduženje Jugoslovenskega Učitelstva.** Ustanovni občni zbor F. U. J. U., ki bi se moral vršiti na binkočno nedeljo 23. maja v Slavonskem Brodu se na željo preloži na velike počitnice. Tudi javljeni sestanek prijavljenih tovarišev(ice) za Češkoslovaško ob istem času in kraju se preloži! — Za »Prir. odbor F. U. J. U.«: Slavko Mrovlje s. r.

— **BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA.** Ljubliana. Poljanski našio 10/21 pošilje vsakemu naročniku »Učit. Tovarisa« zanimiv cenik brezplačno. **Zahtevajte ga takoi: ne bo Vam žal!**

Učiteljski pravnik.

— **Š »Po sklepu lista«.** Zadnje našo vest pod tem naslovom moramo podpravi v toliko, da ni ubati na usneh s pritožbo na Državni svet, ker smo dobili od merodajne strani zadevno poasnilo, ki ga prinašamo spodaj.

— **Š Načelni sklep Državnega Sveta o priznavanju dneva napredovanja v položajni plači:** »Kako činovnički zakon ne odredjuje kolj dan ima važiti kao dan unapredjenja, merodavan je po tom bitanju samo dekret, odnosno ukaz o unapredjenju. Kad se u dekretu ili ukazu kaže, da se napredjenje daje od dana,

koli je ranje ili docniji od dana potpisa dekreta ili ukaza, tada važi kao dan unapredjenja onaj izričito odredjeni dan inace dan potpisa dekreta ili ukaza.«

Učiteljski pevski zbor.

SLOVENSKEMU UČITELJSTVU!

Pevski zbor slov. učiteljsstva, je s svojim prvim nastonom dokazal dosegljivost postavljenege si cilja, ki ne leži do dosedanih vidikov v nedogledni bodočnosti. Javnost z vso pravico pričakuje od nas, da ji bomo nudili to, kar drugim ni bilo mogoče. Slovensko učitelstvo se tega dobro zaveda, saj je bilo povsod prvo, kadar so se hotela v našem narodu uveljaviti nova pota, še posebno v kulturnem pogledu.

Kritika, v kolikor je bila čista, je upoštevala dosedanje žrtve in dala zboru priznanje in nekake smernice za bodočnost. Teh smernic se bomo držali. Treba bo zato tudi v zboru samem upoštevati glasovno in zmožnostno ravnostje. Vsi, kar vas je dobrih pevcev, pridite k nam! Ne stojte ob strani v pričakovanju, kdaj bodo utrdili zbor »slabejši«, vaš glas na poslali v pomoč samo tedaj, ko bo treba žeti dobrine »slabejših«, prednikov. Marsikdo ki danes kritizira delovanje in uspeh zbora, je imel čas, priliko in prošnjo, da se udelejuje z zborom in v zboru.

Kritiki z nami vred občutili pomikanje tenorjev. Apeliramo na one, ki jih je narava obdarila z redko nagrado tenorja, naj pristopijo v naše vrste ter s tem pomorejo do ugleda slovenskemu učitelstvu.

Ne odvrčamo pa vseh drugih čistih in fundamentalnih glasov. Ako nekateri dosedani tovariši pevci in tovarišice pevke glasovno ne odgovarjajo popolnoma zborovim smotrom, — na vendar ustvarili podlago zboru in to v najbolj kritičnih časih, zato zaslužio največjega obzira in vsestranske pohvale.

Upamo da naš poziv ne bo zastoni. Vstopite v naše vrste vsi, ki se čutite zmožne uveljaviti naš stan z lepo slovensko pesmijo.

Odbor.

Prijava sprejema tajnik Drago Zupančič, Cesta na Rožnik 5, Ljubliana.

— **pev. Prihodni pevski tečaj** se bo vršil 12. in 13. junija v Ljubliani. Posameznih glasov ne bomo razpošiljali. Po prvem tečaju jih vzamete seboj. Natančnejše sledi.

Tajnik.

Za našo pedagoško knjižnico.

— **knjiž. Za našo pedagoško knjižnico.** Ponovno apeliram na vse tovariše in tovarišice, da prispevajo k izpolnitvi naše Centralne knjižnice.

»Podočnik« se je posrečilo deloma kompletirati, a manjkajo še vedno letniki 1880., 1882., 1884., 1918., 1921., 1923. Zato naprošam posebno starejše tovariše, ki jim morda prvi letniki ne služijo, da iste darujejo knjižnici.

Knjižničar.

Obrambni vestnik.

— **ob Tržiške učiteljice-Ljubliancanke** odgovarjajo na anonimni javni napad v nedeljski »Jutrovi« številki. Predvsem povdarjamo vedno, naj se naše zadeve razpravljajo edino v stanovskem glasilu, navzlic temu pa prinašajo razni politični listi neprestano dopise iz naših vrst. Najbolj žalostno pa je dejstvo, da napredni list napada napredne učiteljice. Povod temu je dala premestitev nadšteviline najmlajše moči, ki se po domisljivem mnenju ne sme premestiti kot domačinka Omenjena službuje šele drugo leto, seveda ves čas v Tržiču. Krivica ni, če otaneo na mestu Ljubliancanke s 7. 9. 10 službenimi leti, ki so tudi že do desetkrat manjale mesto. Na težke družinske razmere nas treh Ljubliancank se ni nikdar oziralo, dasi so iste, ako potegnemo paralelo. Kar se pa tiče »tudi izvenšolskih mraveli«, imoramo skromno priznati da tudi me nismo vedno držale križem rok. Ako pa nam g. dopisnik očita da »ne želimo spoznavati krajevnih razmer«, mu na tem mestu odkrito novemo, da se sedaj ravno vsled tega ker jih predobro poznamo, ne udeležujemo izvenšolskih prireditev. Niso pa samo Ljubliancanke, ki jih Tržič v prostih minutah ne pozna. Študiranje na konservatoriju je privatna zadeva. Največ razburjenja povzročajo poročena učiteljica na šoli. Če dovolj država službovanje tudi poročeni učiteljicam, naj blagohotno dovoli to tudi gosp.

dopisnik. Naj odgovori na vprašanje kdaj, kie in komu je poročena učiteljica »govorila« da ji je služba pribojšek in ji ni treba služiti — a je vzlic temu še nadalje služila. Ti pa, bela Ljubliana, imej za zgled Tržič, da ne bo več treba tržiškemu dopisniku vzdigniti svojega glasu in apelirati na merodajne faktorje, da popravijo namišljene krivice! — **Prižadete tržiške Ljubliancanke.**

Polemika.

Zopet Višja pedagoška šola.

(Dalje.)

Kar se tiče primera o učencih iz »njegrove lastne prakse«, bi se osmelil pripomniti samo to da je tov. Fakin zašel tu v teleomorfizem, in je pozabil kako je mlademu človeku do 14. leta pri srcu, pa če tudi sedi pri najkoristnejših knjižah in je poosebljena Skromnost. Kaj misli on o »jeremjadah« (po megozem) v članku g. Stjepana Augusta: »Pro domo sua?« (Mešč. šola, št. 2, 1926, stran 37., vrsta 27—29)).

Tov. Fakin izjavite se jasno, na čem bazira Vaša trditev, da nam je učenje v balast, in da je mnogo tovarišev v Sloveniji ki hočejo resno študirati in so prosili za sprejem v Višjo ped. šolo, a so bili odklonjeni! Ne čutite, da ste tu obsodili višje oblasti, da so krivično postopale če trdite, da je veliko resnejših od nas, ki na niso bili sprejeti. Imenujte nam jih, obenem pa dokažite Vaše natolcevanje da se mi ne pokažemo vrednih biti slušatelji Viš. ped. šole!

Da! odšli smo na Viš. ped. šolo z namenom, da bomo študirali in si pridobili višjo izobrazbo, ne samo zaradi boljšega materialnega položaja in onega »list napira bela«, kakor imenuje g. Radovanović (»Unifikacija i reforma«, stran 22.) diplomu, a se ni še potrudil no nio, če tudi je to obljubil storiti (»Unifikacija i reforma«, str. 24, vrsta 37.) Izvolite vzeti v roke svinčnik in računajte, ali se nam je izolačalo briti z aradi materialnega položaja sem.

(Dalje prihodnjič.)

Prirodopisne zbirke.

(Dalje.)

Prepariranje.

Luminice je treba očistiti za zbirko na že omenjeni način. Blato se jih včasih drži tako močno, da so potrebna še krenkejša sredstva pri čiščenju. Včasih služi prav dobro — zobni prašek. Pri velikih školikah je prav umestno, če nekatere primerke očistimo z razredčeno solno kislino, da nokažejo svoje čiste barve.

Vedno je treba paziti da tenkega roba nekaterih vrst pri čiščenju ne poškodujemo.

Mehke dele (»žival«) vseh velikih vrst je treba odstraniti kakor smo že povedali. Vivipara, ki ima na nogu prirastel pokrovček, se posuši potem — vsak primerke s svojim pokrovčkom — nato se potisne vanjo košček vate in na vato prilepi pokrovček v isti legi kakor jo je imel pri zaprtem živem polžu.

Mimogrede omeniam da so spomladaj žabji paglavci v akvariju najskrbnejši in nainežnejši čistilci vseh polžev, ki jih stavimo v njihov akvarij.

Ko so polžki in školjke docela suhi, jih šele uvrstimo v zbirko. Ako nam ni treba štediti si nabavimo za male vrste steklene cevčice z okroglim dnom, dolge 4—6 cm; v cevko pridejo polžki in etiketa z imenom in nadiščem zapremo jih pa nailažje in obenem najceneje in najlpenše s koščkom vate. Če pa hočemo omeiti izdatke, potem zbiramo tudi te male vrste v škatlice od vžigalic toda z vsakega nadišča jih posebej spravimo v papirnato cevko, na kateri zabeležimo nadišče: primerki ene vrste z več nadišči pridejo v isto škatlico. Če cevke si pripravi na sledeči način: kos papirja si oмотai okolu okroglega svinčnika ali peresnika tako, da gleda cilindrični ovoiček še čez konec svinčnika; tu na koncu zapogni ovoji 2 ali 3-krat, pa lahko snamo cevko s svinčnika. Na isti način ali na z vato zapreš na drugem koncu.

V takih papirnatih cevkah se tudi nailažje razpošiljajo vse te male stvarce.

O prepariranju živali samih (v alkohol ali formolu) spregovorimo pri polžih, ki živijo na suhem.